

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за получаване на образователната и научна степен "доктор" по: област на висше образование 3.0. «Социални, стопански и правни науки», професионално направление 3.8. „Икономика“, научна специалност „Организация и управление на производството“

Автор на дисертационния труд: МАРИЯ САША ДУКОСКА, докторант към катедра „Мениджмънт и маркетинг“ при Аграрен университет, гр. Пловдив

Тема на дисертационния труд: „ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ НА ЛОЗАРСТВОТО В СЕВЕРНА МАКЕДОНИЯ“

Рецензент:

Доцент д-р Теодора Орфеева Паришева-Стоева, 3.0. „Социални, стопански и правни науки“, 3.7. „Администрация и управление“, Организация и управление на производството, определена за член на научното жури със заповед № РД-16-794/07.10.2020 год. от Ректора на АУ.

1. Актуалност на проблема.

Представеният за становище дисертационен труд представлява актуално изследване на редица теоретични и практически въпроси, свързани с оценката на основните фактори, определящи развитието на лозарството в Република Северна Македония, както и възможностите за устойчивото развитие на сектора в бъдеще.

2. Цел, задачи, хипотези и методи на изследване.

Изследването има за цел да проследи състоянието на отрасъла и тенденциите на развитие през последните години, като се направи анализ и оценка на основните фактори, определящи устойчивото развитие на лозарството в Република Северна Македония.

С оглед постигане на поставената основна цел се решават следните изследователски задачи:

- Изясняване на същността и съдържанието на подхода на устойчиво развитие на лозарството като подход на управление;
- Разработване на методологични подходи и методика за изследване на факторите, определящи устойчивото развитие на лозарството;
- Анализ и оценка на основните фактори, определящи устойчивото развитие на лозарството;
- Определяне на възможностите за устойчиво развитие на лозарството в бъдеще.

За доказване на концептуалната теза на дисертационния труд в процеса на изследването се използват следните методи: системен и графичен анализ; индексен метод; метода на експертната оценка; метода на фокус групите и метода на множествените сравнения.

3. Онагледеност и представяне на получените резултати.

Дисертационният труд е изложен в увод, три глави и заключение, разположени на 139 страници, използвана литература и приложения. Изследването е онагледено с 47 фигури и 1 приложение. Трудът е добре структуриран и включва всички необходими елементи. В дисертационния труд са цитирани 106 литературни източници. Като обем, структура, библиография и емпирични приложения, дисертацията отговаря на изискванията на *Закона за научните степени и звания*.

4. Обсъждане на резултатите и използвана литература.

В дисертацията е извършен анализ на състоянието на лозаро-винарския сектор в Северна Македония, очертаващ редица проблеми, затрудняващи ефективното интегриране по веригата "производство на суровина – преработка". Протичащите процеси на глобализация в световната икономика и в частност на пазарите на вино, водещи до изостряне на конкуренцията, стартирането на процеса на присъединяване на Република Северна Македония към ЕС и произтичащите от това права и задължения по отношение на провежданата държавна политика от една страна състоянието на лозаро-винарския сектор, както и възможността му за адаптиране към условията на Обединения Европейски пазар от друга, обуславят перспективите за бъдещото развитие на лозарството и винопроизводството, а от там и активното участие на страната в международната търговия с вино.

5. Приноси на дисертационния труд.

В дисертационния труд могат да се открият следните приноси с научен и приложен характер:

1. Изяснена е същността на устойчивото развитие и устойчивостта на земеделието както и в частност на лозарството;
2. Разработена е концептуална рамка за оценка на основните фактори, определящи устойчивото развитие на лозарството в Северна Македония;
3. Анализирани и оценени са устойчивостта на лозарския сектор по отделни нейни компоненти (стълбове);
4. Установени са нуждите на лозарските стопанства относно тяхното устойчиво развитие в бъдеще;
5. Определени са възможностите за устойчиво развитие на сектора в бъдеще

6. Критични бележки и въпроси.

Нямам критични бележки към работата на докторантката.

7. Публикувани статии и цитирания.

МАРИЯ САША ДУКОСКА има девет /9/ статии, в които участва като автор:

1. Marija Dukoska & Sasha Dukoski, (2014), "Geopolitical Doctrine of the Russian Federation", Macedonian political science journal , vol.2, e- Proceeding of papers, ISSN 1857- 9167, pp.98-106.

2. Marija Dukoska & Sasha Dukoski, (2015), "Freedom of conscience and religion in the Republic of Macedonia with special reference to religious communities and religious groups - Dervish orders", Macedonian political science journal , e- Proceeding of papers, ISSN 1857- 9167, vol.4, pp. 41-55.
3. Marija Dukoska & Sasha Dukoski, (2016), "Civil law in the medieval Macedonian state", Macedonian political science journal , e- Proceeding of papers, ISSN 1785- 6812, vol.6, pp. 260-270.
4. Marija Dukoska, Sasha Dukoski & Maja Veljanova, (2016), "Binding arbitration clause in consumers agreements", International Journal scientific papers vol.12.2 , 8-th International Scientific conference Knowledge – capital of the future, Bansko – Bulgaria 8-10 april 2016, ISSN 1857-92, pp.104-106.
5. Marija Dukoska & Sasha Dukoski, (2018), "Principles of the international agreements on investments", Conference proceedings, volume II, International scientific conference "TOWARDS A BETTER FUTURE: THE RULE OF LAW, DEMOCRACY AND POLYCENTRIC DEVELOPMENT, ISBN 978-608-4670-01-8(V.2), pp.145-151.
6. Sasha Dukoski, Svetlana Veljanoska & Marija Dukoska, (2018), "Legal framework of the rules on the electricity market in the European Union", Conference proceedings, volume II, International Scientific Conference "Security, Political and Legal Challenges of the Modern World", ISBN 978 – 9989 – 870 - 79 – 8, vol.2, pp. 112-118.
7. Sasha Dukoski, Svetlana Veljanoska & Marija Dukoska, (2018), "Comparative overview of the regulation of concentrations in the United States-European Union –Republic of Macedonia", University "St. Kliment Ohridski" Bitola , HORIZONS INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL, Series A, Social Sciences and Humanities, Volume 22, ISSN 1857 – 9884, pp. 175-185.
8. Sasha Dukoski, Svetlana Veljanoska & Marija Dukoska, (2019), "Conditions for the validity of agreements", Conference proceedings, volume II, International scientific conference "TOWARDS A BETTER FUTURE: DEMOCRACY, EU INTEGRATION AND CRIMINAL JUSTICE, ISBN 978-608-4670-05-6 (V.2), vol. 2, pp. 171-176.
9. Marija Dukoska, (2019), "Regulation and management of market concentrations in the United States – European Union", INTERNATIONAL Scientific Conference Employment, education and entrepreneurship (8; 2019; Beograd) Republic of Serbia, ISBN 978-86-6069-173-8, vol. 8, pp. 336-340.

Представените материали кореспондират с темата на дисертационното изследване. Представеният автореферат отразява обективно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Считам, че представеният дисертационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника на Аграрния университет за неговото приложение, което ми дава основание да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО**.

Позволявам си да предложа на почитаемото Научно жури също да гласува положително и да присъди на **МАРИЯ САША ДУКОСКА** образователната и научна степен **"доктор"** по научната специалност „Организация и управление на производството”.

Дата: 29.10.2020г.
гр. Пловдив

ИЗГОТВИЛ

СТАНОВИЩЕТО: Доц.д-р Теодора Стоева

(.....)